

УДК 635.64

Код UPOV: SOLAN_MEL

Методика
проведення експертизи сортів баклажана (*Solanum melongena* L.)
на відмінність, однорідність і стабільність

Загальні рекомендації

1. Предмет Методики

Методика стосується всіх сортів виду *Solanum melongena* L.

2. Необхідний рослинний матеріал – насіння

2.1 Компетентний орган визначає скільки, якої якості, коли й куди постачається насіння для експертизи сорту.

2.2 Мінімальна кількість насіння має становити 10 г або 2500 насінин.

2.3 Насіння матеріал має бути здоровим на вигляд, не ураженим хворобами, не пошкодженим шкідниками та відповідати вимогам чинних нормативних документів щодо посівних і сортових характеристик.

2.4 Насіння нічим не обробляють.

3. Метод експертизи

3.1 *Тривалість експертизи.* Експертиза має тривати щонайменше два незалежні вегетаційні цикли, за необхідності експертизу продовжують на третій.

3.2 *Місце експертизи.* Експертизу проводять у двох закладах експертизи (основному та додатковому).

3.3 *Умови для проведення експертизи.* Експертизу виконують за умов, що забезпечують задовільний ріст і розвиток рослин, і достатнє виявлення характерних ознак сорту. Оптимальну стадію розвитку рослин для оцінки кожної ознаки вказано цифрами в другій колонці Таблиці ознак і описано в поясненні до неї.

3.4 *План експертизи.* Планують такий розмір ділянок, щоб вилучення рослин або їхніх частин для вимірювань і підрахунків не шкодило б обстеженням, які тривають до кінця циклу вирощування. Кожне дослідження має включати щонайменше 20 рослин, розділених на два повторення. Рекомендовано розміщення рослин за схемою 0,7 × 0,7 м.

3.5 *Метод дослідження.* Опис морфологічних ідентифікаційних ознак сорту здійснюють методом візуальної оцінки та за допомогою вимірювань чи підрахунків залежно від типу виявлення ознак (якісні – QL, кількісні – QN, псевдоякісні – PQ). Тип виявлення ознаки проставлено в першій колонці Таблиці ознак.

Рекомендований метод спостереження за ознаками вказано в другій колонці Таблиці ознак:

MG: разове вимірювання групи рослин або частин рослин (наприклад, висота);
 MS: вимірювання групи, попередньо визначених рослин або частин рослин, на яких протягом вегетації здійснюють усі вимірювання кількісних ознак (наприклад, довжина);
 VG: візуальна разова оцінка групи рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених рослин або частин рослин.

3.6 Кількість рослин / частин рослин. Експертизі підлягає щонайменше 20 рослин. Усі вимірювання варто здійснювати на такій кількості рослин:

MG: разове вимірювання 20 рослин або частин 20 рослин (наприклад, висота);

MS: вимірювання окремих, попередньо визначених 10 рослин або частин 10 рослин;

VG: візуальна разова оцінка 20 рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених 10 рослин або частин 10 рослин.

4. Оцінка відмінності, однорідності та стабільності

Для оцінки виявлення відмінності й однорідності використовують ознаки, наведені в Таблиці ознак, і коди (1–9), необхідні для електронного опрацювання даних. Сукупність цих кодів складає кодову формулу сорту і використовується для формування групи подібних сортів.

4.1 Експертиза на відмінність

Сорт відповідає умові відмінності, якщо за проявом ознак він чітко відрізняється від будь-якого іншого сорту, загальновідомого до дати, на яку заявка вважається поданою. Експертизу на відмінність проводять після отримання результатів морфологічного опису першого року. Якщо сорт-кандидат може бути вирізненим з-поміж загальновідомих сортів методом порівняння їхніх описів, то він є відмітним. Коли неможливо чітко вирізнити сорт-кандидат серед загальновідомих за морфологічною кодовою формулою, його необхідно наступного року порівняти в польовому досліді.

4.2 Експертиза на однорідність

Сорт вважається однорідним, якщо з урахуванням особливостей його розмноження рослини сорту залишаються достатньо подібними за своїми основними ознаками, визначеними під час морфологічного опису.

Для оцінки однорідності приймається популяційний стандарт 1% за рівня ймовірності 95%. У вибірці з 20 рослин допускається одна нетипова.

4.2.1 Нетипові рослини позначають стрічками, етикетками тощо. За відсотком нетиповості встановлюють однорідність сорту.

4.3 Експертиза на стабільність

Сорт вважається стабільним, якщо його основні ознаки, відзначені в Описі, залишаються незмінними після неодноразового розмноження чи, у разі особливого циклу розмноження, наприкінці кожного такого циклу.

Зазвичай, коли сорт однорідний, він може вважатися стабільним.

5. Групування сортів для експертизи на відмінність

Сорти групують за найвідмітнішими морфологічними ознаками для кожного сорту, використовуючи ознаки, які, як відомо з практики, не варіюють або дуже слабо варіюють у межах сорту. Ці ознаки можуть бути використані окремо або в комбінаціях з іншими.

Для групування рекомендовано такі ознаки:

– Плід: за довжиною (ознака 16);

- Плід: відношення довжина / максимальний діаметр (ознака 18);
- Плід: основна форма (ознака 19);
- Плід: забарвлення шкірки в збиральній (споживчій) стиглості (ознака 24);
- Плід: смугастість (ознака 28);
- Плід: забарвлення м'якоті (ознака 40).

5.1 Для чіткої реєстрації виявлення ознаки поряд із сортами-кандидатами необхідно висівати сорти-еталони.

6. Умовні позначення

(*) – ознаки, позначені зірочкою, завжди залучаються до Методик з експертизи на ВОС усіма країнами-членами UPOV, за винятком випадків, коли виявлення попередньої ознаки або регіональні умови довілля це унеможливають;

(+) – вказує на те, що до цієї ознаки надано пояснення або ілюстрації після Таблиці ознак.

7. Таблиця ознак сортів баклажана

Ознаки		Ступені виявлення ознак	Коди	Сорти-еталони
1	2	3	4	5
1. (*) QL	Паросток: антоціанове забарвлення гіпокотила VG	відсутнє	1	Listada de Gandia
		наявне	9	Baluroi, Bonica
2. QN	Паросток: інтенсивність антоціанового забарвлення гіпокотила VG	дуже слабка	1	Whitegg
		слабка	3	Bonica
		помірна	5	Baluroi
		сильна	7	Larga morada
		дуже сильна	9	
3. (*) QN	Рослина: габітус VS	прямий	1	Baluroi, Pingtung Long, Purpura Violetta Lunga 2
		напівпрямий	3	Bonica, Ovana
		розлогий	5	Black Bell, Irene, Listada de Gandia, Slim Purple
4. QN	Рослина: за висотою MG	дуже низька	1	
		низька	3	Adona, Monstrueuse de New York, Whitegg
		середня	5	Short Tom, Tudela
		висока	7	Avan, Baluroi
		дуже висока	9	Nilo
5. QN	Рослина: стебло за довжиною (від сім'ядолей до вузла 1-ої квітки) MS	дуже коротке	1	Ova
		коротке	3	Dourga
		середнє	5	Bonica
		довге	7	De Barbentane
		дуже довге	9	Nilo
6. (*) QL	Стебло: антоціанове забарвлення VS	відсутнє	1	Whitegg, Caуран
		наявне	9	Baluroi
7. QN	Стебло: інтенсивність антоціанового забарвлення VS	дуже слабка	1	
		слабка	3	Bonica
		помірна	5	Baluroi
		сильна	7	Redonda de Valencia, Short Tom
		дуже сильна	9	
8. QN	Стебло: опушення VS	слабке	3	Baluroi, Black Oval
		помірне	5	Abrivado, Bonica
		сильне	7	Bolan, Estival, Mistral

1	2	3	4	5
9. QN	Листкова пластинка: розмір MS	дуже малий	1	
		малий	3	Short Tom
		середній	5	Baluroi
		великий	7	Bonica
		дуже великий	9	Morisca
10. QL	Листкова пластинка: хвилястість краю VS	відсутня або дуже слабка	1	Baluroi, Bonica
		слабка	3	Adria
		помірна	5	Epic, Fabiola
		сильна	7	Dalia, Niteking, Tosca
		дуже сильна	9	
11. QL	Листкова пластинка: пухирчастість VS	відсутня або дуже слабка	1	Baluroi
		слабка	3	Ritmo
		помірна	5	Bonica
		сильна	7	Oria
		дуже сильна	9	
12. (*) QN	Листкова пластинка: інтенсивність зеленого забарвлення VS	слабка	3	Black Beauty
		помірна	5	Baluroi, Bonica
		сильна	7	Purpura, Short Tom
13. QN	Суцвіття: кількість квіток MS	від одної до трьох	1	
		понад три	2	Whitegg
14. QN	Квітка: розмір MS	малий	3	Cima viola
		середній	5	Violetta di new York
		великий	7	Prosperosa
15. QN	Квітка: інтенсивність пурпурового забарвлення VS	слабка	3	Listada de Gandia
		помірна	5	Baluroi
		сильна	7	Redonda negra
16. (*) QN	Плід: за довжиною MS	дуже короткий	1	Whitegg
		короткий	3	Birgah
		середній	5	Cava
		довгий	7	Mistral
		дуже довгий	9	Indira, Slim Purple
17. QN	Плід: максимальний діаметр MS	дуже малий	1	Slim Purple, Whitegg
		малий	3	Mistral, Indira
		середній	5	Cava
		великий	7	Bonica
		дуже великий	9	Birgah
18. (*) QN	Плід: відношення довжина / максимальний діаметр MS	дуже мале	1	Birgah, Kermit
		мале	3	Bonica
		середнє	5	Cava
		велике	7	Mistral
		дуже велике	9	Indira, Slim Purple

1	2	3	4	5
19. (*) (+) QL	Плід: основна форма VS	куляста	1	Kermit, Purpura, Violetta di New York
		овальна	2	Beatrice, Whitegg
		оберненояйцеподібна	3	Black King, Oria
		грушоподібна	4	Listada de Gandia
		булавоподібна	5	Baluroi, Mileda, Solara
		еліптична	6	Volta
		циліндрична	7	Mirabelle, Slim Purple, Tango
20. (*) QN	Плід: розмір рубця маточки MS	дуже малий	1	Whitegg
		малий	3	Baluroi
		середній	5	Bonica
		великий	7	Semi Redonda Negra
		дуже великий	9	Purpura
21. (*) (+) QL	Плід: верхівка VS	увігнута	1	
		приплюснута	2	Prosperosa
		округла	3	Baluroi
		загострена	4	Short Tom, Slim Purple
22. QN	Плід: виїмка рубця приймочки маточки за глибиною MS	відсутня або дуже мілка	1	
		мілка	3	
		середня	5	
		глибока	7	
		дуже глибока	9	
23. (*) QL	<u>Лише для сортів із циліндричною формою плодів.</u> Плід: вигин VS	відсутній або дуже слабкий	1	
		слабкий	3	
		помірний	5	
		сильний	7	
		дуже сильний	9	
24. (*) PQ	Плід: забарвлення шкірки в збиральній стиглості VS	біле	1	Dourga
		зелене	2	Kermit
		фіолетове	3	Baluroi, Purpura
25. QN	<u>Лише для сортів із зеленим і фіолетовим забарвленням шкірки:</u> Плід: інтенсивність забарвлення шкірки (як для 24) VS	дуже слабка	1	
		слабка	3	Bride
		помірна	5	Purpura
		сильна	7	
		дуже сильна	9	Faselis
26. QL	Плід: глянуватість (як для 24) VS	слабка	3	Short Tom
		помірна	5	Baluroi
		сильна	7	Elisa
27. (+) QL	Плід: плямистість VS	відсутня	1	Baluroi
		наявна	9	Kermit

1	2	3	4	5
28. (*) (+) QL	Плід: смугастість VS	відсутня	1	Baluroi
		наявна	9	Bandera
29. QL	Плід: помітність смуг VS	слабка	3	Bride
		помірна	5	
		сильна	7	Bandera
30. QL	Плід: щільність смуг VS	нещільна	3	
		помірна	5	
		щільна	7	Bandera
31. (*) QL	Плід: ребристість VS	відсутня або дуже слабка	1	Bonica, Reina Negra
		слабка	3	Bibo
		помірна	5	Redonda Morada
		сильна	7	Black Beauty
		дуже сильна	9	
32. QN	Плід: квітконіжка за довжиною MS	дуже коротка	1	Golden Eggs
		коротка	3	Globo
		середня	5	Madonna
		довга	7	Telar
		дуже довга	9	Adria, Avan
33. (*) QL	Плід: антоціанове забарвлення під чашечкою VS	відсутнє	1	Pingtung Long, Ronde de Valence
		наявне	9	Baluroi
34. QN	Плід: інтенсивність антоціанового забарвлення під чашечкою VS	слабка	3	Short Tom
		помірна	5	Black Beauty
		сильна	7	Baluroi
35. QN	Плід: розмір чашечки MS	дуже малий	1	Whitegg
		малий	3	Dourga
		середній	5	Baluroi
		великий	7	Larga Morada
		дуже великий	9	Solara
36. (*) QL	Плід: антоціанове забарвлення чашечки VS	відсутнє	1	Whitegg
		наявне	9	Short Tom
37. QN	Плід: інтенсивність антоціанового забарвлення чашечки VS	дуже слабка	1	Dourga
		слабка	3	Baluroi
		помірна	5	Mileda
		сильна	7	De Barbentane
		дуже сильна	9	Ronde de Valece, Short Tom

1	2	3	4	5
38. (*) (+) QL	Плід: шипуватість чашечки VS	відсутня або дуже слабка	1	Freia
		слабка	3	Bonica
		помірна	5	Baluroi
		сильна	7	Bibo
		дуже сильна	9	
39. QN	Плід: зморшкуватість чашечки VS	дуже слабка	1	
		слабка	3	Telar
		помірна	5	Bonica
		сильна	7	Talina
		дуже сильна	9	Linda
40. (*) PQ	Плід: забарвлення м'якоті VS	білувате	1	Dourga
		зеленувате	2	Baluroi
41. PQ	Плід: забарвлення шкірки за фізіологічної стиглості VS	жовте	1	Dourga
		оранжеве	2	Comprido Verde Claro
		вохристе	3	Adria, Vernal
		коричневе	4	Baluroi, Abrivado,
42. (*) QN	Час початку цвітіння MG	ранній	3	Prelane
		середній	5	Bonica
		пізній	7	Monstrueuse de New York
43. QN	Час фізіологічної стиглості MG	ранній	3	Dourga, Prelane
		середній	5	Bonica
		пізній	7	Monstrueuse de New York

8. Пояснення до Таблиці ознак сортів баклажана

До 19. Плід: основна форма.

1
Куляста

2
овальна

3
оберненояйцеподібна

4
грушоподібна

5
булавоподібна

6
еліптична

7
циліндрична

До 21. Плід: верхівка.

1
Увігнута

2
приплюснута

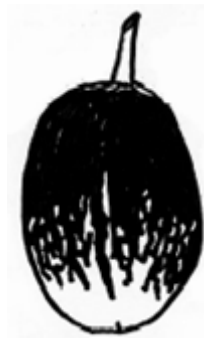

3
округла

4
загострена

До 27. Плід: плямистість.

9
Наявна

До 28. Плід: смугастість.

9
Наявна

До 38. Плід: шипуватість чашечки.

1

Відсутня або
дуже слабка

-

3

слабка

5

помірна

7

сильна

9. Література

1. Test Guidelines for the conduct of tests for distinctness, uniformity and stability of Egg plant (*Solanum melongena* L.) (TG/117/4 UPOV) // Geneva. 2002-04-17. – 23 P. // URL: www.upov.int/edocs/tgdocs/en/tg117.pdf